

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:
Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetés közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap
minden szerdán és szombaton reggel
NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR
Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Előfizetési felhívás

„SZÉKELY HIRLAP“

politikai s vegyes tartalmu közlöny
1870. évi október-decemberi folyamára.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt o. é.

Fél „ 2 „ „ „

Negyed „ 1 „ „ „

Az előfizetési pénzek akár a Wittich József című könyvkereskedésbe, akár főtanodai nyomdász Imreh Sándorhoz utasítandók.

Az előfizetés legkényelmesebben és jutányosabban postai utalvánnyal történhetik.

A „Székely Hirlap“
szerkesztősége.

A megyei és községi rendezés stb.

III.

Buda, sept. 15.

Nem csak a mult cikkemben fejtegetett honvédelmi, hanem fontos nemzetgazdasági indokok is szólnak a mellett, hogy e kérdés végeldöntése siettesse.

Helyzetünk, melyet a megelőzőekben körvonalozék, parancsolólag követeli, hogy ha a véres élet-halálharcot vagy egyidőre vagy végkép elnapolni óhajtuk, fülíg föl kell fegyverkezni; e fegyverkezés pedig nem lehet Poroszországgal egyarányu, hanem ennél aránylag erősebb, mivel ma már értelmiség küzd értelmiség ellen, s maga a sadowai csata sem volt más, mint a kiművelt katonai értelem diadala tulnyomó nyers erőre támaszkodó hatalom fölött, s így nekünk azt, mi alapos, hadi műveltségben hiányzik, nyers erő által kell pótolnunk. Elmult már ugyanis az idő (körülbelül a lőpor föltalálása óta), midőn egyedül a bátorság volt legfőbb mérvölje valamely nemzet harczképességének; jelenleg már az emberi értelem kelt azzal versenyre, mely a természet erői fölötti uralmát olyannyira kiművelte, hogy nem csak a szervetlen, hanem a szerves, sőt a szellemi élettel megáldott természetvilág fölött is parancsnokképen gyakorolja azt, s gunyosan neveti a pusztá bátorságra támaszkodó tehetlenséget; szóval, ma már csak egyenlő hadászi értelmi fokon álló

népeknél jöhet számításba a halálmegvetés, mig különböző műveltségfokuknál értelmiség küzd értelmiség ellen.

Az e viszonyokban alapuló fölfegyverkezési szükség roppant áldozatokat igényel, nagy áldozatkészséget, mely hála az égnek, magyar embernél soha sem hiányzik, ha arról van szó, hona szabadságát s ebben saját létét kell megmenteni s biztosítani. Nem értek egyet azokkal, kik ily körülmények közt e nemű kiadások termőképtelensége fölött panaszkodnak, mert azt hiszem, hogy nem fog senki oly termelékeny tőkeelhelyezési módot mutatni, melynél 40—50 millió fegyverkezésre tett kiadás által 1000 millióra menő károkat, meg véráldozatokat s árnytársait: nyomort, éhséget háríthatunk el magunkról, pedig ezt eredményezi a tiszteletet parancsoló haderő. De ha már a hatalmasak koreszmékben rejtett rablásvágya ily nagy terhek elviselésére kénytetnek bennünket, nem legszentebb föladatunk-e, hogy e teher viselésére képesekké, közzgazdaszatilag edzettek tegyük magunkat, nehogy az, mit ép e nagy erőfeszítés által védni óhajtunk, t. i. vagyoni életünk, mely szabadságunk s önállóságunk alapja, napról napra jobban elsilányulva, végkimerülésben semmisüljön meg? Nem magunk alatt vágnók-e a fát, ha azon módokról lelkiismeretesen nem gondoskodnánk, melyek által biztosításunk tárgyának, t. i. közzgazdaszatunknak nemcsak fönmaradása, hanem kifejlése, sőt egykori virágzása lehetővé váljék?

S ezzel vázlatunkban azon ponthoz értünk, hol az önkormányzás elvének nemzeti életünk minden fokán való következetes kifejtése s keresztülvitele nagy nemzetgazdasági jelentőségét néhány igénytelen szóval feltüntetni megkísértjük.

Minden törekvésünk végcélja, bár ezer irányban haladjunk is: a népjólét megvalósítása. Valódi népjólét azonban csak az emberei egyéniség minél magasb foku kifejtésekor létezik, s mondható megvalósítottnak. Népjólét s egyéniség minél magasb foku kifejlődése ugyszólván azonos fogalmak, s minden, mi állam- s emberiségi életünk körében történik, e fo-

galmak mint sark körül mozog, s létesítése eszközéül szolgál.

Édes hazánkban az egyéniség kifejlésztésének 1840. s főkép 1848-ban és azóta két nagy eszköze adatott meg: a szabad földtulajdon, s a tagosítás.

Az egyéni birtoknak, mint minden haladás legelső tényezőjének, nemzeti erőnkre visszaható jelentőségét ma már bizonyítani fölösleges, hisz szemeink előtt áll egy tehetős földmives-osztály, mely élő tanúsága ebbeli meggyőződésünknek. S így vagyunk a tagosítással is, mely nem csupán magángazdasági szempontból fontos, a mennyiben a járáskelési idővesztegetést megkimélve, lehetővé teszi a föld erőinek minél tökéletesb hasznosítását, s így közvetve az egyéniség magasb fejlemfokra emelését; hanem nemzetünk szabadsági öntudatát is táplálja, s ezáltal roppant erőt kölcsönöz a nemzeti testnek. Hogy a tagbirtoknak ily hatása van, arra nézve talán nem tévedek, ha Sveiczot hozom föl például.

Minek köszöni e maroknyi nép korán hivivott szabadságát s függetlenségét? talán közvetlenül hegyeinek? hisz ezek az ember legelső gátjai, melyek korlátozáshoz, elnyomáshoz szokott nép nevelésre sokkal alkalmasabbak, mint a beláthatlan sík. — Ennek tehát aligha, hanem — s ebben, úgy vélem, nem állok messze a valódi alapoktól — czélszerű ősi községi rendezésének, mely nem a földközösség elvére — mint Németország egyéb községei — hanem a külön tagbirtokéra volt fektetve. A hegyek csak e rendezésmódot tették lehetővé, mivel a szük völgyekben nem lehet a falut egy csoportba építeni, ennek körében a szántóföldeket kihasítani, ezek körül ismét a rét- és erdőközösséget föllátni, mint ez e német síkföldi földközösségű faluknál történt; hanem szükséges volt házhelyet, udvart, szántóföldet, rétet, erdőt s legelőt minden család számára külön egy tagban kihasítani, s tagaghatja-e valaki, hogy az ember, e kis földtulajdona közepében lakva, egész kis királynak érzi magát, hogy ez az önállóság és szabadság érzetének nem a legelső biztosító s fön-tartója?

Saáry Ferencz.

Dürcözkölő.

Az „Ellenőr“ igen nagy átváltozáson ment keresztül. Hanem ez az átváltozás hasonlít a kigyó vetkezéséhez: csak külső bőrért vetette el: mérges természetét megtartotta.

* * *

Félszegebb okoskodást az „Ellenőr“ egyik diplomatája Jeszenszky Sándor okoskodásánál nem olvastunk; be akarja bizonyítani, mikép a francziák jelen roppant szerencsétlenségüket a centralizációnak köszönhetik. Vajon a poroszok nagy előnyét a décentralizáció okozta-e? Mi éppen a jelen háború folyamából ellenkezőre látunk példát: a poroszok nagymérvű győzelmeit, a szigorúan kezelt, legnagyobb mértékű centralizációnak tulajdonítjuk. Az sem áll, mintha a mi erőnkifejtésünket 48-ban a decentralizációnak köszönhetnénk volna. Jeszenszky úgy látszik kantsos gyerek lehetett a forradalomban, nem tudja, hogy ezen rövid időszak alatt megszűnt a megyék önálló működése, az ország kormányzása a honvédelmi bizottmány, különösen Kossuth és Szemere kezében volt centralizálva; bizony semmi sem lett volna ezen erőnkifejtésből, ha az 52 megye saját feje szerint intézkedett volna. Nem ártana egy kissé jobban distingválni.

* * *

A „Magyar Polgár“ 112. száma homlokán gyász hirdetéssel jelent meg. A „M. P.“-nak gyásza van. Nagyon szomorú, hogy nem az ő családjából választottak Sz.-Ujvárt követet. E gyászjelentésen nagyon is megérzik az önérdék szaga. Mi azon problémát vetjük fel olvasóinknak megfejtésül: vajon nagyobb calamitás-e a házára nézve Lászlófi Antalnak honatyává választása, mint ha K. Papp Miklóst, vagy Molnár Antalt választották volna meg?!

* * *

— Megkínálnálak ebből a sültből — szóla egy csizmadia polgártársunk inasához — ha oly válogatós nem volnál.

— Én volnék válogatós májsztram, a ki meg eszem a prádilit, még ha rossz is — válaszolt a kis csizmadia-csemetete.

Még azt mondják: hogy csak a bécsi suszterpubok élcesek, s a mi csizmadia — inasaink nem.

* * *

Melyik az a gyümölcs, mely zsenge korában érettebb, mint megvénhedt állapotjában? A csizmadia; inas korában élces, elmés-ségtől szikrázó: a mint vénül megházasodik, s ezéba áll: elméssége lábszárába száll, a mi abból is kitünik: hogy rendesen — tisztelet a kivételnek — beáll — baloldalinak.

* * *

Legújabb hírek szerint az olasz hadsereg bevonult az örök városba. A magát csak hatatlannak proklamált római pápa csalódásai megkezdődtek.

Renan levele Strauss Dávidhoz.

A „Journal des Debats“ Renannak egy Strauss Dávidhoz intézett hosszú levelét teszi közzé, melyben Jézus életének hírneves szerzője fájdalmát fejezi ki a jelenlegi háború fölött.

„Franciaország — ugymond — nem akarta a háborút. A dolgokat nem szabad a hírlapok és a boulevardok zajongásai után megítélni. Franciaország alapján békés érzelmű s gondját főleg a kincsforrásainak kiaknázására s szocialisztikus és demokratikus kérdéseinek megoldására fordítja. Lajos Fülöp érett értelemmel szemlélte Franciaország helyzetét. Ő érezte, hogy Franciaország örökös, mindig megújuló sebével (mely nem más, mint hogy itt hiányzik egy általános elfogadott alkotmányforma) nem viselhet nagy háborút. Egy nemzet, mely programját betöltötte és az egyenlőséget elérte, nem küzdhet meg egy ifjú, még teljesen illuzióinak élő s fejlődésének erejében levő néppel.

Higgye el nekem, hogy ezen háborúnak oka egyedül alkotmányi intézményeink gyengeségében, s abban van, hogy az ép annyira hiú, mint gyenge katonai egyének, s ép oly tudatlan, mint nagyra-vágó diplomaták szolgáltak tanácsosul a császárnak. A plebiszcizumnak itt legkisebb szerepe sincs. Ellenkezőleg ezen csodálatraméltó néppolitikozat, mely megmutatta, hogy a napoleoni dynasztia szálai a nemzet életereivel összeszővődtek, inkább arra látszott utalni, hogy a császár mindinkább szakítani fog egy kétségbeesett jätékos tulajdonságaival. Valóban, a viszálykodás veszélyeinek eltávolítására elég lett volna csak várni. A szegény emberi nem hány kérdését oldjuk meg azáltal, hogy nem oldjuk meg! Néhány év alatt már azon csodálkozik az ember, hogy ilyen kérdés is lehetett. Vajon volt-e kétségbeesettebb nemzeti gyűlölködés, mint mely hat század alatt Francia- és Angolországot választotta el egymástól? Husz év előtt, Lajos Fülöp alatt, e gyűlölet még igen nagy volt; az egész világ azt hitte, hogy csak háború által fejeztethetik be. S most már, mint egy varázsszóra, eltűnt.“

Az annexió ellen.

A berlini „Volkszeitung“ szerkesztője, Bernstein ur, nem rettenve vissza azon sorstól, mely Jakobi és mások osztályrésze lett, Poroszország területtrablási szándoka elleni kikelés miatt, lapjának legközelebbi számában, Elsass és Lothringen annektáltatása ellen egy cikket tett közzé, melyből a következő helyet mi is után közöljük: „Elsasst és Lothringent nem csak az erőszak tette francziává, hanem mindennél inkább, a mult századokban a franczia népnek azon, Németország fölött messzire kimagasló miveltsége, mely minden hatalomnál hatalmasabb, idézte elő azon megfranciásodást.

Ki kényszerítette II. Frigyet, hogy munkáit francziául írja? Franciaország kardja? Kétségkívül nem! Franciaország magasabb kulturája volt az, mely még a mi napjainkig is, a franczia nyelvet, a magasabb képzettség forrásává tette. Művészet és irodalom ott szebben virágozott s magához hódította a német nemzet legszebb szellemeit. A tudomány egész ágai, s különösen a világot teremtő erővel átalakító természetstudományok, ott verték első gyökereiket. Németország a kulturának hű szeretetében, lassankint előhaladva, a tanítványból, méltó vetélytársá nőtte ki magát. Hogy mit köszönünk mi a franczia nép szabadsági törekvéseinek a politikában, minden tekintés korunkra, megmutatja! Franciaország kardját sokszor szétörtük; de Franciaországnak műveltségi tulnyomósága előhaladásra vezetett bennünket. Ezt tagadni szomorú szellemi korlátoltság, mely a tudományok történetével úgy, mint a politikai haladással ellentétben van.

Most azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy azon versenyharczát, melyben mindenki csak nyerhet és senki sem veszíthet, jó sikerrel való kilátással fogadhatjuk el. A kulturának ezen versenyharczát elfogadni, s ezt a volt német tartományokra is kiterjeszteni, ez Németország legméltóbb földadata. Egy jó, szabad német birodalom nem fogja eltéveszteni hódításait. A franczia államkötelékből kiszakított, s alapelemeiben még német előország, szabad, belső fejlődésében, még bürokrácia nélkül, melyet most rákényszerítenek, előbb fog csatlakozni a nemes törekvésekhez, mint egy német prefektura minden kormányzati művészete által.

Mire Németországnak politikailag és katonailag szüksége van, ezt teljesen biztosítja nekünk, ezen kis országnak, német védelem alatt levő respublikája!

Mi messze kimagaslik e fölött a nacional-ideális kultur-győzelem, ezt a német nemzet a szabad kultura utján, s nem a kényszer uralom által érheti el, s kell elérnie!

Hogy e kényuralom a derék cikkirót Jakobi sorsára fogja juttatni, annyival valószínűbbnek látszik, mennyivel Bismarck szemeiben veszélyesebb egyénnek tűnik föl Bernstein még Jakobinál is. Jakobi csak Elsass és Lothringen annektáltatása ellen izgatott, s már is vásra verve küldték egy német várba, hol majd kissé kinyugodhatja a porosz nép érdekében tett fáradozásait.

Mi fog történni Bernsteinnal, ki nem csak az annektáltatás ellen támadt föl, hanem még a respublika idegen növényének „jardin d'acclimatation“-t is akar nyitni egy leendő déli német tartományban!

Az isteni félelem országában.

Hogy mily képe van „isten vezetése“ folytán a szabadságnak az új nagy birodalomban, az Dr. Gustav Raschnak következő leveléből eléggé kitünik:

Berlin, sept. hóban.

A königsbergi megerősített Kronprinz-féle laktanyába elfogott hannoveraiak állapotáról, Hannoverból következő tudósítás érkezett hozzám.

Münchhausen államminiszteren, a „Deuts. Volkszeitung“ szerkesztőjén, dr. Eichholzen és dr. Schmellen kívül még következők vannak le-tartóztatva az erődben: dr. Oesterley, göttingeni egyetemi könyvtárnok, Ringlake kereskedő Wellingsholzhauzenből, a szintén letiltott „Hannoversche Landszeitung“ szerkesztője, dr. Wechelt. Augusztus 31-én beszállították még Fischer ügyvéd és Grote lelkész Hannoverból, kik sept. 1-én a kis Lötzen-erődbe tovább szállítottak, hol már öt észak-schlezwigi, az ismert nevű Kryger képviselő, egy dán kapitány s egy boldogtalan kedélybeteg hannoverai iskolamester volt. Fischer ügyvéd és Grote már Hannoverából való elszállítatásuk előtt három hetet fogságban töltöttek. Valamennyi hannoverai elfogatása és elszállítása Vogel von Falkenstein fő kormányzó parancsára történt. Münchhausen államminiszterrel, dr. Schnellel és dr. Eichholzzal, a fő kormányzó tudatta, általa kibocsátott elfogatási parancsban, elfogatásuk okát. Ezek, mint a hannoveri választó egyelet igazgatói, egy nyomtatásban kibocsátott fölhívást intéztek az egyelet 24 tagjához, melyben az egyelet kötelességeként tüntették föl! „minden párttörekvést beszüntetni s Franciaország ellen viselt háború tartama alatt, s hűséggel viseltetni a közös német haza iránt; a háború után azonban az egyelet visszafog hozatni előbbi álláspontjára.“

Ez utóbbi nyilatkozatot a „a hazafias lelkesedés szándékoz gyalázásának“ nevezte a fő kormányzó. — Dr. Weichessel éppen nem tudatták elfogatásának okát; ép oly kevésbé Groteval és Fischerrel. Dr. Oesterley elfogatása és Königsbergbe való szállítása egy nyilatkozat következtében történt, melyet ő szóbeszéd közben Hermann rendőrhadnagy ellen tett Göttingenben, hogy a kormány helyesen tenné, ha nem fogatná el mind a hannovera partikulárista párt legjelesebb tagjait; Ringlake kereskedő elfogatása pedig azon okból történt, mivel „gyanu alatt (!) áll, hogy tiltott iratokat osztogat szét.“ Még eddig nem volt szó róla, hogy a foglyok ellen katonai vagy polgári uton keresetet kezdenének. Még csak kihallgatás sem történt! A foglyok bebörtönözésének tartamára vonatkozólag Falkenstein, Münchhausen miniszter fölszólítására adott válaszában kijelentette, hogy „ezt a háború tartamától teszi függővé.“ Már addig is azonban az évek óta beteges Eichholz egészsége úgy meg van rongálva, hogy, ha a háború még soká tart s a fő kormányzó tovább is megmarad szándoka mellett, elbocsátatását talán meg sem éri. Eltekintve az egészen semmis és hiábavaló elfogatási okoktól, s fő kormányzó ellen, mindegyik elfogott ellen alkalmazásba vett rendszabály önkényessége és törvénytelenége annál inkább előtérbe lép, mert azon rendelet által, mely Hannover ostromállapotba helyezte, az 5, 6, 7, 27, 28, 29, 30 és 31. t.cikk nem függesztetett föl; tehát még formai tekintetben is hiányzik minden támaszpont Vogel von Falkenstein tábornok eljárásának védelmére.

— Párisban és Lothringiában egyszerre van körözve egy tiltakozás, melyben e tartomány lakói Poroszország kebelébe való kapcsoltatásuk ellen tiltakoznak.

A tiltakozás így hangzik: „Alólírtak, mint lothringiai származásúak vagy Lothringiában lakók tiltakoznak azon gondolat ellen, hogy bármily kis része is azon departementoknak, melyek a hajdani Lothringiát képezték, valaha Németországhoz csatoltassék,

köszönik a nemzeti védelem kormányának, hogy külpolitikája alapjául azon területek épségét tette, melyek jelenleg oly bensőleg egyesülve és oly mély ragaszkodással vannak a közös haza földjéhez. Nincs áldozat, nincs erőfeszítés, mire képesek ne volnának, hogy bebizonyíthassák hazájuk és Európa előtt, hogy ők mint francziák akarnak és tudnak élni és meghalni. Következnek az aláírások.

Különben az integritás mennyire alapját képezi Jules Favre politikájának, bizonyítja a tegnapi érkezett azon tény, hogy a békealkudozások meghiusultak, épen ez okból, mert Bismarck első feltételül ezt kívánta. Most tehát a háboru tovább dühöngő menetére van bízva Franciaország sorsa.

A porosz hadfolytatás szigorának jellemzésére szolgál a következő rendelet, mely nem más, mint hogy a hazát védő hazafiakat a banditák helyhezzi egy sorba:

„Rendelet a franc-tireurök és egyéb banditák ellen.

A főparancsnok tudtára adja az arrondissement lakóinak, hogy minden fogoly, a ki hadifogolynak akar tekintetni, s mint ily részesülni jó bánásmódban, francia katonai minőségét igazolni tartozik, kimutatva, hogy személyéhez intézett rendelet által a hadi zászló alá hivatott, s egy a francia kormány által szervezett hadtest törzslajstromába be van jegyezve; egyszersmind katonai minőségét katonai jelvények és egyenruha által tartozik fölismerhetővé tenni, mely jelvények ruhájáról nem vehetők le, s azoknak már lőtávólból felismerhetőeknek kell lenniök.

Mindazok, kik fegyvert ragadnak, a nélkül, hogy a fenn előadott szabályok rájuk alkalmazhatók lennének, nem tekintetnek hadifoglyok gyanánt. Haditörvényszék által fognak elítélni, s ha nem bizonyodik rájuk valamely súlyos büntetéssel fenyegetett bűntény, 10 évi börtönrre ítéltetnek, s büntetésök kiállásáig Németországban tartóztatnak le.

Az alkalmazásba veendő eljárás ez által még egyszer hozatik a főkormányosság hatósága alatt levő tartomány tudomására.

Hagenau, 1870. sept. 13. A főkormányzó.

KÜLFÖLD.

△ A háboru foly tovább — a béke gálambja már nem turbékol. A francia kormány elveté a poroszok feltételét, mely — foglalás jogán — Elzászt és Lothringiát Metzig kívánta, s kiáltványt intézett a francia néphez, kijelentve, hogy a végsőig fogják folytatni a harczt s Franciaország számít gyermekeire. Páris később saját romjai alá temetkezni, semmint „ez arcátlan igényeket” teljesíteni. Sokfelől írják, hogy a nép elszánt és erőlyes; fegyvert kíván. Toul eleste azonban leverőleg hatott. Nyolcz óráig lötték s úgy esett el. E megadásnál 109 tiszt, 2240 közkatona, a mozgó-örseg egy sasa, 197 bronzlöveg, 3000 kard s ugyanannyi puská, 500 vért, sok lőszer és élelem jutott a németek kezébe. Toul, e völgyben fekvő gyöngye erődöt, elég hősiességgel védtek oly sokáig ama vitéz francziák, kiket most a sedani fegyverletétel feltételei szerint vittek hadifogságba. A bukott kormány nem is gondolt arra, hogy Toul védni kelljen, s ezért igen gyöngén hagyta falait; s mégis egy hónapnál tovább tudták védeni. Strassburggal*) nehezebb lesz boldogulni. Eddig csak az erődök épület-fődeleit tudták leégetni (meg a magánvagyonot pusztítgatják hiába,) de magukban az erődművekben alig birtak kárt tenni. A német Rajna is kedvez a francziáknak, mert már másodízben önté el nem csak az erőd árkaikat, hanem az ostromlók futóárkaikat is akadályozva őket a hadműveletben. Német katonák írják, hogy Strassburg alatt igen szenvednek a betegségtől, elteltek már a háborúval s szeretnék a békét. Egy német tüzerlistt nyilatkozata szerint pedig: nem igaz, hogy a francziák összelőtték Kehlt. Ez épp oly alaptalan állítás volt, mint a háború elején az, hogy Saarbrückent összelőtték. Ez álhírekkel csak a német népet akarták tüzelni a francziák ellen: — Metztzel, persze, legnehezebb a boldogulás.

Ott sok olyas történhetett, melyről a poroszok örömeit hallgatnak, az elzárt francziák pedig nem beszélhetnek. A berlini hivatalos lap csak ma szól Bazaine egy szept. 6-diki sikeres kirohanásáról, s nem valószínűtlen, hogy Canrobert ekkor csakugyan áttörte magát néhány ezer emberrel. Német katonák levelei szerint: Bazaine 9-kén is 13 ezredüket mérszáraltatá le. Toursban arról vannak meggyőződve, hogy a Bazaine seerege százezer emberből áll s csak jó alkalomra vár, hogy támadjon. Az elzárt Páris pedig folyvást fegyverkezik, s a harcztűh is folyvást nő. A bazeillesi plébános maga indult a nép élén az ellenség ellen; a falusi kovácsné pedig (a mint francia lapok állítják) egymaga öt németet ölt meg. Abból, hogy a poroszok lövöldözéseket hallottak Párisban, azt gyanítják, hogy tán fölkelés tört ki; hanem hát ezélba is lödözhetek! — Garibaldit alkalmasint hiába várják; öt Caprerán szemmel tartják, sőt ötszáz garibaldistát ép akkor fegyvereztetett le a kormány, midőn már Marseillais-be akartak indulni. Rómában 23-kén nagy zavargás volt; letépték a pápai jelvényeket, bántalmazták a papokat és zuávokat, s megölték több rendőrt. Így nem csoda, ha a pápa (ki gyöngélkedik) olasz megszálló-csapatokat kért az angyalvárba. Ő nem hagyja el Rómát, hol elég jó dolga lesz: kap nyolczmillió civilizistát s megtartja a Leo-városrészt. Napoleonnak (ex-protectorának) rosszabbul megy. Neki nem csak trónja, hanem egész dicsősége is oda van. Segéd-tisztjei nem rég azt írták, hogy közte és Wimpffen közt Sedánál nem volt semmi ellenkezés; míg most Wimpffen tbnok maga nyilatkozik, mondván, hogy a császár meggátolá a Carignan felé való huzódást, melyet a tbnok akart; a fehér zászlót az ő tudta nélkül huzatta föl, s parlamentairet is így küldött a németekhez, megakadályozva a francia hadsereg utolsó támadó mozdulatát. — Páris legfontosabb hadállásait a rendes hadsereg tartja megszállva, Mellinet, Vinoy stb. parancsnoksága alatt. Toursból írják, hogy ma már a szabad-lövészek és önkénytesek száma közel egy millióra megy, a Loire-nál jókora hadsereg van szervezve, s tömérdek új fegyvert gyártattak Francia- és Angolországban. Bororostyáni Nándor is azt írja Orleansból a „Hon“-nak, hogy két hét alatt a francziák bámulatos erőfeszítést fejtettek ki, úgy, hogy Párison és a várórségeken kívül is négy-ötszázezer emberük van fegyverben; az amerikai követség egy tagjától pedig azt hallá, hogy Párisban rövid idő alatt kétszázezer Chassepot-puskát és 400 új golyószórót készítettek. — Újabb táviratok szerint: lehetséges, hogy a kormány székhelyét Toursból Limogesbe helyezik át. — Egy hagenai német rendelet „banditák“-nak nevezi a francia szabad-lövészeket is. — Kasselből írják, hogy Napoleon állítólagos öngyilkossági kísérlete teljesen valótlan (alkalmasint ilyen lesz az a hír is, hogy a wilhelmshöhei parkban Napoleonra rálöttek); az ex-császár naponkint sétakocsiztat tesz, s gr. Pallikao is Wilhelmshöheben van. — Orleansból írják, hogy 23-kén Pontoise és Isle d' Adam közt egész nap harczt folyt. Porosz tudósítások maguk is elismerik, hogy a francziák Páris alatt is még mindig hősiéleg harcolnak. A Vinoy három hadosztálya csakugyan megvert egy porosz és egy bajor hadtestet. — Azt a porosz hirt, hogy 21-én Páris belsejében csata volt, megezáfolják az e hó 22-ig terjedő párisi tudósítások.

VEGYES.

— Nyílt számadás a nőegylet által mult vasárnap rendezett tombolajátékról. Kijátszásra kegyes adakozások útján bejött 520 darab nyemrény, a melyre 1000 tábla játszott. Kijátszandó tárgyak helyett pénzbeli adakozásokból bejött 92 frt 30 kr. és egy tallér. 1000 játszótábla dbja 20 kr, 200 frt. 364 beléptijegy dbja 20 kr, 72 frt 80 kr. pénztérnál történt felülfizetésekéből 14 fr. 65 kr és 1 ez. huszas. Tombolatábla visszaváltásokból 40 frt 57 kr, és így összesen 420 frt 32 kr, 1 tallér és 1 ezüst huszas, miből a nyugta melletti kiadásokat, 52 frt 32 krt levonva marad tiszta jövedelem 365 frt, 1 tallér és 1 ez. huszas. Az adakozók névsora, s ezzel együtt az adományozott

tárgyak sorozata, valamint a tett kiadásokról való nyugták, a legközelebb tartandó választmányi gyűlés után, az egylet jegyzőkönyvében, bárki által megtekinthetők.

* Szilvássy Sándor Küküllőmegye főispánja hivatalos esküje letételére, és az 1871-ik évi megyei költségvetés elintézése és megállapítása végett, mára rendkívüli bizottmányi gyűlést hívott össze.

* Színészet. A Fehérvári Antal színtársulata mult vasárnap tartá utolsó előadását. Az előadott darab Szigetinek „A csizmadta, mint kísértet” című népszínműve vala, mely első előadásakor, egy kis ügyetlenség miatt, nem érhető végett. Most szerencsésen elvégződött az előadás a galeria nagy mulatságára.

A színtársulat egész itt léte alatt a közönség meglegedésére és pártfogására érdemesíté magát; hogy e két jutalom közül egyik sem maradt el, arról bizonyosságot tehet az egész társulat, és az egyes tagok közül sokan, különösen pedig Kassainé és Dancz Nina, kik nem csak egymás közt folytatának — (kissé egyenetlen) — harczot a kuliszák előtt, hanem a vetélkedés, vízázkodás, a versenyzés tűzét a közönség fiatal és kevésbé fiatal részére is átvarázsozták, mind a kuliszszák megett, mind a függöny előtt. — A férfiak közül leginkább Kovács Gyula, Kassai és Takács nyerték meg a közönség hajlamát. Kassait bátran mondhatjuk a közönség kedvenceinek, mert komikus szerepeiben gyakran csak nem könnyezésig nevettek a közönséget, s még a komor kedélyűeknek is szerzett néha egy-két kortyot a Lethe vizéből. — Sajnálattal bucsuzunk el a társulattól, de azon reményben, hogy nem sok idő múlva ismét fölkeresi — rendesen igen kevés szórakozást nyújtó városunkat.

* Minden m. k. pénzügyigazgatóságnál — mint a „M. P.” írja — egy kir. pénzügyész fog alkalmaztatni, ki az illető pénzügyi igazgatóság kerületén belől minden, a pénzügyi alapot illető, és birói eldöntéstől függő követelések behajtását, valamint minden egyéb jogi érdekek ellátását kieszközölni hivatva lesz. Továbbá a kolozsvári kincst.jogügyek igazgatóságának felosztása el lévén határozva, egy részről az erdélyi bánya- és kincstári uradalmi jogügyek elintézésére Déván, Nagy-Enyeden, M.-Vásárhelyen és Fogaras városban székelendő kincstári uradalmi ügyészek rendszerezittetnek, másrészt pedig az erdélyi pénzügyi alapot érdeklő jogügyek ellátására a kolozsvári s a nagyszebeni pénzügyigazgatóságnál szintén kir. pénzügyi ügyészek alkalmaztatnak; mindazon jogügyek pedig, melyek sem az uradalmi, sem pedig a pénzügyi ügyészek teendőihez nem tartoznak (az erdélyieket is ideértve) a pesti m. k. kincstári jogügyek igazgatósága által fognak elláttatni. A kincstári s uradalmi ügyészségnek ez új szervezete jövő hó elsejével lép életbe.

* A „Staatsanzeiger” szerint eddig a németek elfogtak: 1 eszázt, 1 tábornagyot, 39 tábornokot, 2250 tisztet, 118,750 embert, a sedani sebesülteket is beletudva, 10,280 lovat, 56 sást, 102 golyószórót, 690 ágyut, több hid készletet, raktárt és vasutvonalat, majd nem megszámlálhatlan fegyvert, löport ruhát, takarmányt, élelmi szereket. Laon és Toul nincs ide számítva.

* A katolikus kongressust a primás október 20-ára fogja egybehívni. Eddig azonban még a választásokról szóló jelentések legnagyobb része sem érkezett meg a primáshoz.

* Baka-okoskodás. Közelébb valamelyik egy évi önkéntes valami mulasztást követvén el, egy heti sötét börtönrre ítéltetett. A büntetés kimondásánál egy veteran közbaka megsodoritván bajuszát felkiált: „de nem lennék egy félvilágért faráivilliger! Ha már az embert büntetik, akkor legyen benne a muszáj!”

* Legújabb porosz hír szerint: mult hó 29-ikén kapitultált. Szerk.

* **Mai hirdetmény-rovatunkban a gőz-cséplőgépről szóló** — a helyi és vidéki gazdaközönségre nézve — igen érdekes hirdetményt ajánljuk a t. olvasó közönség becses figyelmébe.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. oct. 3-án és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Jáko Józsefnének Lukács József és társa e. igény e. Márkovics Simon Szikszai Ferenzz e. 83 frt 55 kr i. Beruch Jeremiás Leiser Godel e. hordok i. Dor Zekeli Vilhelmnek az orlái serfőző társulat e. előjegyzés költségei i. Tanczos Istvan árváinak Sorbán István és társa e. egy telek átadása i. Glasser F-rencz ügyvéd Bruckner Vilmos e. ügyvédi költség folyósítása i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Báró Rottenthal Henrichnek Kovács János e. 436 frt 36 kr i. Kármol Sámuelnek Székács közséje e. 220 frt i. Szegedy Györgynek Székács közséje e. 160 frt i. Mező Lajosnak Morscher Károly e. 350 frt 55 kr i. Kohn Antal Mihálynak Kabos Miály és társ. e. sommás visszahelyezés i. Kohn Antal Mihálynak Kabos Mihály és társ. e. sommás visszahelyezés i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Pipos Péter által.

Demián Péter Goldstein Bernhár e. 83 frt 24 kr i. Győtrei Sándorné Ferenzi Rozáliának Petrás Juon e. birtokháborítás i. Paskovits Salamon Grünbaum Salamon

e. 216 frt és járuléka i. Irimie Janknak Heczegán Martin e. sommás visszahelyezés i. Gáspár András Cserei Gábor e. 222 frt 31 és fél kr és járuléka i. Ambrus Imre Benedek Miklós e. birtokbai sommás visszahelyezés iránt.

Előadó k. t. bíró Csergedy János által.

Tamás György Tamás István e. 73 frt 10 kr Bartha Anna hagyatéka i. Szatsvay Sigmundó Kabos Gergely e. 2540 frt és járuléka i. Grigore Toma Flora Majeru e. 144 frt 26 kr Gyulai Albertné Nyárádi Gábor e. sommás visszahelyezés. Bajkó Mátyás Kosár Jakab ellen 6 tutajdeszka iránt.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Hosszu Mária Máthé Boldizsár e. 30 frt i. Ferenzi Márton Frimmel Adolf e. 9 frt 50 kr i. Kozák Eduárd. Szentpéteri Imre hagyatéka e. 78 frt 15 kr i. N. Beldi Albert hagyatéka ügye.

III. Tanács, bűnügyi ügyben.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Zsiga Márton gyújtási bűnügye. Kanitzel Márton emberölés Imberusch Toma nehéz testisértés i. Amberboj Albert nyilvános erőszakoskodás. Herbet György becsületbiztonság e. kihágás. Roka Nika nehéz testisértés.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf által.

Csorán Juon és társai e. tolvajság. Bunia Dumitru súlyos testisértés Gábor Sim onés társ. súlyos testisértés. Müller Amália és társ. tolvajság. Bakeinczán György emberölés. Friedrich Antal súlyos testisértés.

Előadó k. t. bíró Sándor János által.

Mezei János lopás és rágalmazás i. Végh Jánosné jövedéki áthágás i. Bonya Mihályásza nehéz testisértés. Putsel Szimion e. lopás. Kiiszte Niculaj e. nehéz testisértés. Akim Todor e. ugyanazért. Gyurka Petuntzelteru

nehéz testisértés. Hánttu Nicolae e. lopás. Mátój Gligorész e. lopás.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Grúz István által.

Haragos Ilia és társai a kir. kincstár e. urb. telek állományért. Dionis Zacharia a kir. kincstár e. egy urbéri telek állományért. Negyina Indrejek Vimner Roza e. egy belső telek visszaadásaért. a Türei volt urbéres közönségnek Simai Lukács és társai e. tagosításért.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. september 30.)

5% metalliques	57.10
5% nemzeti kölcsön	66.60
860 államkölcsön	92.30
Bankrészevény	711.—
Hitelrészevény	256.—
London	124.70
Ezüst	122.75
Arany	5.83 ¹ / ₂
" 20 frankos	9.94
Földt. ment. kötvény erd.	74.50
" " " magyarh.	77.50
" " " horvát-slavon	79.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMEÉNYEK.

(86) 1—6

Tisztelettel tudatjuk a birtokos és haszonbérlo urakkal miszerint, egy itten Maros-Vásárhelytt székeltő

gőz-cséplő-gép társulatot

alakítottunk, és hogy egyelőre 2 ujjonnan fölszerelt gőz-cséplő-gépet a t. ez. közönség rendelkezése alá bocsátunk, melyek egyike Kolozsvárról veszi indulópontját, a honnét idáig sor rendszert folytatandja működését; mig másika itt kezdőleg Szászrégen felé és így tovább a kívánalmakhoz képest vendi útját,

Midőn tehát ezen a gazdászatra nézve oly fontos intézményt az illetők figyelmébe ajánljuk, e helyt csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a cséplető — ezen gépek használata által, nem számítva az egyéb sokoldalú előnyöket, azon talán leglényegesebb előnyöket élvez, hogy időt és munkaerőt kímél meg.

Főlkéri tehát alólirt igazgatóság mind azon tisztelt gazda urakat, kik gépeiket igénybe venni ohajtanák, ebbeli szándékukat mielőbb akár levélben „a gőz-cséplő-gép társulat igazgatóságához Maros-Vásárhelytt; akár pedig közvetlen, az igazgatóság bármelyik alólirt egyes tagjához bejelenteni, a hol is, a csépletés módozatáról, föltételeiről, legnagyobb készséggel fölvilágosítás, illetőleg utasítás fog adadni.

M.-Vásárhelytt, 1870. október 1.

Gróf Teleky Sámuel, elnök.

Ae igazgotó választmány.

Baruch Jeremiás, gr. Bethlen Camilló, Meisner József, Richtzeit Pinkás.

A „Székely Hirlap“-ba beküldendő hirdetmények ezután előre lesznek fizetendők, és pedig a szavak száma szerint. Ugyan is 1-től 100 szóig 1 frt, s úgy tovább 101-től, 200-ig, vagy 201-től, 300-ig 1 frt fizetendő egyszeri beigtatásért; az egész hirdetményért pedig minden beigtatás után 30 kr bélyegdij fizetendő. A hirdetményeket cicero, garmond és petit betűkből szedetjük a kiemelendő sorokat azonban nagyobb betűkkel.

(87)

1—*

A kiadóhivatal.

(84) 1—6

Ő cs. kir. felsége által 1866. nov. 9-kéröl 18,024/1908 sz. alatt kizárólagos szabadalommal kitüntetett.

Csiszoló vegyiték (Politurkomposition)

különösen figyelemreméltó asztalosok, esztergályosok és magán embereknek is, kész új vagy régi kopott, és oly butorok kifényesítésére, melyeken az olaj kiüt.

Ez összetétel által spiritussal való fényesítés, mely időt rabol, és egészen kikerültezik, mint hogy annak alkalmazása által, asztal, kaszten néhány percz alatt kifényesíthető, s ezzel kezelt butornál az olaj soha sem üthet ki.

Alkalmazása nagyon egyszerű, az eredmény meglepő:

Régibutorok egyszerű bedörzsölés s aztán nedves vászonnal való surolgatás által, oly fényt kapnak, a milyen spiritus által el nem érhető.

Egy kis palaczkkal, kevés óra alatt teljes szobai butorzatot ujja lehet tenni.

Egy palaczk ára utasítással 85 kr.

Két palaczknál kevesebb nem küldetik.

Nincs szükség többé szoba fényesítőre!

Angol kautsuk-fénymáz

a legtartósabb szebb és olcsóbb kifényesítésére bármilyen szoba padozatnak.

Ez igen előnyös találmány főleg abban különbözik minden eddig használatban volt laktól, hogy ez „a Kautsuk igen sikerült vegyi összetételénél fogva, sajátos szivósságot nyert, mely a tartósságra nézve, végtelen előnyöket nyújt.“ Ennél fogva az ezzel beeresztett padozat minden bajt kiáll,

s kevés utánigazitással évhosszan át szép marad, a nélkül hogy új beöntésre lenne szükség.

Egy skatulya ára, használati utasítással 1 frt 30 kr. két skatulya elég bármely salonra.

AXICON.

Egyetlen és biztos szer, pusák, kardok, kardpengék, s mindenféle aczel portékák tisztántartására, rozsa ellen való oltalmazására, vagy attól kitisztítására, anélkül hogy az aczélat megtámadná, vagy a csiszolatnak ártana, minél fogva fegyvertulajdonosoknak és aczélmű készítőknél sürgősen ajánlatik. Egy doboz ára, használati utasítással 80 kr.

ILLATOS VIZ.

(Illatos pecsét viz.)

Mindenféle pecsétnek, ruhák, szalagok, bársonyok, szőnyegek, könyvek irományokból sat. azonnal való eltávolítására, fölülmulhatlan szer. Ez új találmány, mely a kiállításokon általános elősmerésben részesült, azon jeles alkalmazáson kívül, melyre mint pecsétviz fordittatik, még azon kellemes tulajdonnal bir, hogy finom kedves illatot terjesztve, mint illatszert is használható. Egy üveg ára, használati utasítással 50 kr.

Muszka bőr-fénymáz.

Kitünő szer a lábot víztől oltalmazni.

1 doboz ára, utasítással 1 frt 20 kr.

Főraktár: F. Müller Bécs 6. Bezirk, Hirschengasse Nro. 8.

honnan a megrendelések, a pénzbeiküldése mellett, vagy postai utánvétellel, azonnal teljesíttetnek.

Bizományosok megfelelő perczentben részesülnek. Csomagolás mérsékeltlen számítatik.

Pesten: Kertész és Eisernél. Dorottya-utca 2. sz.